

Висновок. Розроблено класифікацію помилок у техніці ривка гирі та надано рекомендації щодо їх усунення. З'ясовано, що головними причинами помилок є: помилки під час навчання; значна вага гир; низький рівень розвитку фізичних якостей; негативний вплив навичок, здобутих раніше; стан організму (перевтома, хвороба) тощо.

Перспективи подальших досліджень. Передбачається розробити класифікацію типових помилок спортсменів-гирьовиків у техніці виконання поштовху та поштовху гир за довгим циклом.

Література

1. Андрейчук В. Я. Методичні основи гирьового спорту : навч. посіб. Львів, 2007. 500 с.
2. Воротынцев А. И. Гири. Спорт сильных и здоровых. М., 2002, 272 с.
3. Добровольский С. С., Тихонов В. Ф. Техника гиревого двоеборья и методика ее совершенствования : монография. Хабаровск, 2003. 108 с.
4. Олешко В. Г. Підготовка спортсменів у силових видах спорту : навч. посібник. Київ, 2011. 444 с.
5. Платонов В. Н. Периодизация спортивной тренировки. Общая теория и ее практическое применение. Киев, 2014. 624 с.
6. Beauchamp R., Pike S. The Kettlebell Bible. UK, 2006. 304 p.
7. Kuzmin A. A. Kettlebell Sport : Iron Sport For Iron Men. Methods of training by Andrey Kuzmin. Ohio, 2003. 60 p.
8. Prontenko K., Andreychuk V., Martin V., Prontenko V., Romaniv I., Bondarenko V., Bezpaliy S. Improvement of Physical Preparedness of Sportsmen in Kettlebell Sport on the Stage of the Specialized Base Preparation // Journal of Physical Education and Sport. 2016. 16 (2). pp. 540–545. – Режим доступу: <http://efsupit.ro>.
9. Prontenko K., Klachko V., Bondarenko V., Prontenko V., Hutoryanskiy O., Bezpaliy S., Andreychuk V. Technical Preparedness of Sportsmen in the Kettlebell Sport // Journal of Physical Education and Sport. 2017. 17 (Supplement issue 1). pp. 28–33. – Режим доступу: <http://efsupit.ro>.
10. Vatel S., Gray V. D. Kettlebells : Strength Training for Power and Grace. New York, 2005. 127 p.

Reference

1. Andreichuk, V. Ya. (2007), "Methodical bases of kettlebell sport", navch. posib. Lviv, 2007. 500 p.
2. Vorotincev, A. I. (2002). "Kettlebells. Sport of strong and healthy". Moscow, 272 p.
3. Dobrovolsky, S. S., Tikhonov, V. F. (2003). "The technique of kettlebell biathlon and method of its perfection", monograph. Khabarovsk, 108 p.
4. Oleshko, V. H. (2011), "Training of athletes in power kinds of sport", navch. posib. Kyiv, 444 p.
5. Platonov, V. N. (2014), "Periodization of sport training. General theory and its practical application". Kyev, 624 p.
6. Beauchamp R., Pike S. The Kettlebell Bible. UK, 2006. 304 p.
7. Kuzmin A. A. Kettlebell (2003) Sport : Iron Sport For Iron Men. Methods of training by Andrey Kuzmin. Ohio, 60 p.
8. Prontenko K., Andreychuk V., Martin V., Prontenko V., Romaniv I., Bondarenko V., Bezpaliy S. (2016) Improvement of Physical Preparedness of Sportsmen in Kettlebell Sport on the Stage of the Specialized Base Preparation // Journal of Physical Education and Sport. 2016. 16 (2). pp. 540–545, available at: <http://efsupit.ro> (accessed: December 25, 2018).
9. Prontenko K., Griban G., Prontenko V., Bezpaliy S., Bondarenko V., Andreychuk V., Tkachenko P. Correlation Analysis of Indicators of Athletes' Readiness and their Competitive Results in Kettlebell Sport // Journal of Physical Education and Sport. 2017. 17 (Supplement issue 4). pp. 2123–2128. available at: <http://efsupit.ro> (accessed: October 14, 2018).
10. Vatel S., Gray V. D. Kettlebells : Strength Training for Power and Grace. New York, 2005. 127 p.

УДК 796.898:796.03-056.26

Розторгуй М.С.,

*кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри атлетичних видів спорту,
Гладкий В. Я., Гангур О. В., Нос А.Б., Посенко О.О.
Львівський державний університет фізичної культури*

АДАПТИВНИЙ СПОРТ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ОСІБ З ВАДАМИ ЗОРУ

Численні дослідження в галузі адаптивного спорту вказують на те, що в системі підготовки спортсменів реабілітаційна складова повинна бути складовою частиною побудови багаторічної підготовки. В структурі багаторічної підготовки спортсменів в адаптивному спорті науковці виділяють етап спортивно-реабілітаційної підготовки, який повинен передбачати реалізацію реабілітаційних завдань та завдань спортивно-орієнтації, що дозволить створити передумови для поглибленої спортивно-підготовки в майбутньому. Метою даного наукового дослідження є виявлення ефективності використання занять адаптивним спортом як засобу підвищення якості життя осіб з вадами зору. Для реалізації поставленої мети було використано аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, соціологічні методи, педагогічний експеримент, методи математичної статистики. У дослідженні взяли участь 34 особи з вадами зору. Виявлено наявність достовірних відмінностей у показниках якості життя у осіб з вадами зору до початку та після занять адаптивним спортом. Аналіз отриманих результатів свідчить, що приріст показників загального фізичного компоненту є вищими ніж показники загального психічного компоненту.

Ключові слова: інвалідність, спорт, програма, реабілітація, підготовка.

Розторгуй М.С., Гладкий В.Я., Гангур О.В., Нос А.Б., Посенко О.О. Адаптивний спорт как средство повышения качества жизни лиц с нарушениями зрения. Многочисленные исследования в области адаптивного

спорта указывают на то, что в системе подготовки спортсменов реабилитационная составляющая должна быть частью построения многолетней подготовки. В структуре многолетней подготовки спортсменов в адаптивном спорте ученые выделяют этап спортивно-реабилитационной подготовки, который должен предусматривать реализацию реабилитационных задач и задач спортивной ориентации, что позволит создать предпосылки для углубленной спортивной подготовки в будущем. Целью данного научного исследования является выявление эффективности использования занятий адаптивным спортом как средства повышения качества жизни лиц с нарушениями зрения. Для реализации поставленной цели были использованы анализ и обобщение научно-методической литературы, социологические методы, педагогический эксперимент, методы математической статистики. В исследовании приняли участие 34 человека с нарушениями зрения. Выявлено наличие достоверных различий в показателях качества жизни у лиц с нарушениями зрения в начале и после занятий адаптивным спортом. Анализ полученных результатов показывает, что прирост показателей общего физического компонента является выше, чем показатели общего психического компонента.

Ключевые слова: инвалидность, спорт, программа, реабилитация, подготовка.

Roztorhui M., Gladky V., Gangur A., Nos A., Posenko A. Adaptive sports as a means of enhancing the quality of life for people with visual impairments. Numerous studies in the field of adaptive sports indicate that the rehabilitation component should be an integral part of building long-term training in the system of preparation of athletes. The stage of sports and rehabilitation training, which should include the implementation of rehabilitation tasks and tasks of sports orientation was highlighted by scientists in adaptive sports. The stage of sports and rehabilitation training in the structure of long-term training of athletes will create in the future the preconditions for sports training, The aim of this scientific research is to identify the effectiveness of using adaptive sports as a means of improving the quality of life of people with visual impairment. To accomplish this aim, the analysis and generalization of scientific and methodological literature, sociological methods, pedagogical experiment, methods of mathematical statistics were used. The study was attended by 34 people with visually impaired, who were divided into groups depending on the level of preserved vision. The research was conducted on the basis of the regional centers of physical culture and sports of people with disability "Invasport". There were found to be significant differences in the quality of life indicators in visually impaired before and after adaptive sports. The most pronounced changes in the quality of life indicators after the experiment were found in persons with total blindness and severe visual impairment, indicating a significant impact of adaptive sports activities on the lives of persons with disabilities. The analysis of the results shows that the growth of the indicators of the general physical component is higher than the indicators of the general mental health component. Among the individual scales of quality of life, the most pronounced changes as a result of employments in adaptive sports in people with visually impaired are found in the indicators on the scale of the Role limitations – emotional, which indicates a significant influence of sports on the emotional state and the daily activity of people with visual impairment.

Key words: disability, sport, program, rehabilitation, preparation.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Протягом десятиліть у системі підготовки спортсменів у адаптивному спорті відбувається до зміщення пріоритетів від реабілітаційних до спортивних, що є результатом систематичного підвищення соціальної значущості перемоги [4, с. 125, 7, с. 122, 8, с. 210, 11, с. 733, 14, с. 321]. Зменшення питомої ваги реабілітаційної складової, що протягом останніх років характеризує систему підготовки спортсменів в адаптивному спорті обмежує спортивне довголіття та можливості реалізації спортивного потенціалу осіб з інвалідністю в процесі досягнення максимального можливого результату.

В практиці адаптивного спорту спортивна реабілітація в структурі багаторічної підготовки спортсменів з інвалідністю фахівцями розглядається виключно в межах вирішення завдань відновлення втрачених функцій після отримання спортивних травм [10, с. 135, 11, с. 734, 13, с. 709].

Дослідження виконано у межах наукової теми: 2.2. «Теоретико-методичні основи управління тренувальним процесом та змагальною діяльністю в олімпійському, професійному та адаптивному спорті» (№ державної реєстрації 0116U003167) Зведеного плану науково-дослідної роботи Львівського державного університету фізичної культури на 2016-2020 рр.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Специфічність досягнення спортивного результату як шляху соціальної інтеграції осіб з інвалідністю безпосередньо залежить від нозологічної детермінованості виду спорту та рівня збережених рухових можливостей спортсменів у адаптивному спорті [6, с. 59, 10, с. 137, 13, с. 710]. Тому, в системі підготовки спортсменів в адаптивному спорті спортивну реабілітацію необхідно розглядати в контексті одного із етапів багаторічної підготовки [1, с. 89, 2, с. 113, 3, с. 93, 5, с. 63, 9, с. 19]. В роботах ряду авторів обґрунтовано виділення етапу спортивно-реабілітаційної підготовки в структурі багаторічної підготовки спортсменів з інвалідністю, який повинен передбачати реалізацію реабілітаційних завдань: зменшення тривалості й покращення ефективності етапу початкової підготовки, розширення арсеналу рухових умінь і навичок, удосконалення фізичного розвитку та фізичної підготовленості, сприяння формуванню адаптаційно-компенсаторних механізмів в організмі спортсменів з інвалідністю, сприяння нормалізації рухової активності, відновленню м'язової сили, запобіганню розвитку атрофії м'язів, профілактиці і лікуванню контрактур, розвитку здатності до самостійного пересування [1, с. 88, 2, с. 124, 3, с. 92]. Окрім суто реабілітаційної складової даний етап повинен мати спортивну спрямованість, що дозволить забезпечити реалізацію завдань спортивної орієнтації спортсменів з інвалідністю та створення передумов для поглибленої спортивної підготовки в майбутньому.

Аналіз наявного наукового знання щодо підготовки спортсменів в адаптивному спорті свідчить про відсутність інформації про змістовне наповнення та структуру програм етапу спортивно-реабілітаційної підготовки, що унеможлиблює їх ефективну реалізацію в практиці адаптивного спорту.

Метою даного наукового дослідження є виявлення ефективності використання занять адаптивним спортом як засобу підвищення якості життя осіб з вадами зору.

Методи та організація дослідження. Дослідження було проведено на базі регіональних центрів фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт». У дослідженні взяли участь 34 особи з вадами зору, які були розподілені за рівнем збереженого зору на три групи: особи з тотальною сліпотою (n=8), особи з важкими ураженнями зору (n=10) та особи з помірними ураженнями зору (n=16). Середній вік досліджуваних склав 26,44±6,35 років.

Для проведення оцінювання якості життя осіб з вадами зору використовували 36-Item Short Form Health Survey (SF-36). За допомогою опитувальника SF-36 оцінюють якість життя за вісьма шкалами [15, 16], відповіді яких оцінюються від 0 до 100 балів. Опитування за допомогою SF-36 було проведено до початку експерименту та повторно після. З метою статистичного аналізу використано методи математичної статистики: визначення середнього арифметичного та стандартного відхилення, критерій Шапіро-Уїлка та критерій знаків.

Виклад основного матеріалу дослідження. В результаті впровадження програми підготовки осіб з вадами зору на етапі спортивно-реабілітаційної підготовки відбулися значні зміни у показниках якості життя, що свідчить про значний вплив занять адаптивним спортом на повсякденне життя осіб з вадами зору. Достовірний приріст показників за різними шкалами якості життя у осіб з вадами зору після початку занять адаптивним спортом було виявлено у всіх досліджуваних. Найбільш суттєві зміни як у загальному фізичному та загальному психічному компоненту, так і у окремих шкалах якості життя в результаті занять адаптивним спортом виявлено у осіб з тотальною сліпотою (табл. 1).

Так, показники приросту за шкалою Фізична активність у осіб з тотальною сліпотою склав 27,17%, у осіб з важкими ураженнями зору – 16,91%, а у осіб з помірними ураженнями зору – 13,66%. При цьому, аналіз показників приросту майже за всіма шкалами носить характер лінійності відносно рівня збереженого зору. Найвищі показники приросту відзначено у досліджуваних тотальною сліпотою, дещо нижчі показники у групі осіб з важкими ураженнями зору та найнижчі виявлено у досліджуваних з помірними ураженнями. Єдиним винятком є результати приросту показників за шкалою Соціальна активність, де показники досліджуваних групи осіб з помірними ураженнями склали 14,94%, а у групі осіб з важкими ураженнями зору – 13,21%. Таким чином, можна припустити, що вплив програми підготовки осіб з вадами зору на етапі спортивно-реабілітаційної підготовки є більшим на осіб з важкими вадами зору та з тотальною сліпотою. Величина впливу програми на осіб з помірними вадами зору є дещо нижчою у порівнянні із показниками у впливу на якість життя у осіб з важкими вадами зору.

Таблиця 1

Відсоткові показники приросту якості життя осіб з вадами зору в результаті занять адаптивним спортом

Шкали якості життя	Особі з тотальною сліпотою (n=8)		Особі з важкими ураженнями зору (n=10)		Особі з помірними ураженнями зору (n=16)	
	%	P	%	P	%	P
Фізична активність	27,17	p<0,008	16,91	p<0,008	13,66	p<0,003
Роль фізичних проблем в обмеженні життєдіяльності	46,15	p<0,031	26,09	p<0,031	21,62	p<0,008
Рівень болю	21,74	p<0,031	13,65	p<0,031	12,77	p<0,008
Загальний стан здоров'я	31,27	p<0,008	11,72	p<0,008	11,28	p<0,001
Життєздатність	14,08	p<0,031	8,41	p<0,031	7,56	p<0,004
Соціальна активність	20,51	p<0,031	13,21	p<0,031	14,94	p<0,012
Роль емоційних проблем в обмеженні життєдіяльності	88,89	p<0,008	41,18	p<0,031	28,57	p<0,021
Психічне здоров'я	14,29	p<0,016	7,41	p<0,002	5,73	p<0,001
Загальний фізичний компонент	15,39	p<0,008	8,92	p<0,021	8,11	p<0,021
Загальний психічний компонент	14,77	p<0,008	8,81	p<0,021	6,88	p<0,021

Примітки: % – відсоток приросту; P – достовірність.

У значній частині досліджень зазначається, що запорукою підвищення якості життя осіб з вадами зору є відновлення втрачених функцій або створення компенсаторних механізмів.

Важливим результатом дослідження є позитивний вплив занять адаптивним спортом на якість життя за показниками шкал Фізична активність, Роль емоційних проблем в обмеженні життєдіяльності, Рівень болю та Загальний стан здоров'я, які складають основу загального фізичного компоненту. Наприклад, відсотковий показник приросту якості життя за даними шкалами у осіб з тотальною сліпотою складає 27,17%, 46,15%, 21,74% та 31,27% відповідно. Це свідчить про можливість створення за допомогою засобів спорту адаптаційних механізмів, що дозволяють компенсувати та зменшити вплив втрачених функцій на якість життя осіб з інвалідністю [12, с. 420].

В результаті експерименту найбільш виражені зміни у показниках якості життя за шкалами Життєздатність, Соціальна активність, Роль емоційних проблем в обмеженні життєдіяльності та психічне здоров'я, що входять до загального психічного компоненту виявлено у осіб з тотальною сліпотою. Разом з тим, особи з вадами зору схильні до неадекватного оцінювання власного психічного здоров'я та соціальної активності. Це пояснює високий рівень

задоволення власної соціальною активністю та емоційним фоном осіб з вадами зору, що дуже сильно проявилось у відповідях на запитання шкали якості життя Роль емоційних проблем в обмеженні життєдіяльності. Приріст результатів якості життя за шкалою Роль емоційних проблем в обмеженні життєдіяльності у осіб з вадами зору після впровадження програми спортивно-реабілітаційної підготовки склав 88,89% (особи з тотальною сліпотою), 41,18% (особи з важкими ураженнями) та 28,57% (особи з помірними ураженнями). Показники якості життя за шкалою Роль емоційних проблем в обмеженні життєдіяльності, які виявлено після проведення експерименту близькі до показників відносно здорових осіб [12, с. 421], що свідчить значний вплив занять спортом на емоційний стан та щоденну активність осіб з вадами зору.

Висновки.

1. Виявлено наявність достовірних відмінностей ($p < 0,01$) у показниках якості життя у осіб з вадами зору за усіма шкалами опитувальника до початку та після занять адаптивним спортом. Найбільш виражені зміни у показниках якості життя виявлені у осіб з тотальною сліпотою та важкими вадами зору, що свідчить про значний вплив занять адаптивним спортом на життя осіб з інвалідністю.

2. Аналіз отриманих результатів свідчить, що приріст показників загального фізичного компоненту є вищими ніж показники загального психічного компоненту. Серед окремих шкалах якості життя найбільш виражені зміни в результаті занять адаптивним спортом у осіб з вадами зору виявлено у показниках за шкалою Роль емоційних проблем в обмеженні життєдіяльності, що свідчить про значний вплив занять спортом на емоційний стан та щоденну активність осіб з вадами зору. **Перспективи подальших досліджень** пов'язані з удосконалення програм підготовки на етапі початкової підготовки на основі урахування нозологічних особливостей спортсменів з вадами зору.

Література

1. Брискин Ю. А. Этап начальной спортивной подготовки инвалидов - коррекционно-реабилитационная программа / Брискин Ю. А. // Физическое воспитание студентов творческих специальностей : сб. науч. тр. / под ред. С. С. Ермакова. – Х. : ХГАДИ (ХХПИ), 2005. – № 7. – С. 86-93.
2. Брискин Ю. А. Адаптивный спорт / Ю. А. Брискин, С. П. Евсеев, А. В. Передерий. – М. : Советский спорт, 2010. – 316 с.
3. Передерий А. В. Теоретико-методичні підходи до періодизації багаторічної підготовки спортсменів у адаптивному спорті / Передерий А. В., Розторгуй М.С. // Спортивний вісник Придніпров'я : наук.-теор. журнал Дн. дер. інст. фіз. культ. і спорту. – 2016. – № 1. – С. 91-95.
4. Розторгуй М. С. Принципи класифікації в паралімпійському спорті / Розторгуй М. С., Передерий А. В., Брискін Ю. А. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : наук. моногр. / за ред. С. С. Ермакова. – Х., 2008. – № 2. – С. 124-126.
5. Розторгуй М. Підготовка спортсменів з інвалідністю на етапі спортивно-реабілітаційної підготовки в силових видах спорту / Марія Розторгуй, Аліна Передерий // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві / уклад. А. В. Цьось, С. Я. Індика. – Л. : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2018. – № 1(41). – С. 61-66.
6. Розторгуй М. Мотивація до занять спортом осіб із вадами зору на етапі спортивно-реабілітаційної підготовки / Розторгуй Марія, Передерий Аліна, Брискін Юрій // Фізична активність, здоров'я і спорт : науковий журнал. – Л., 2017. – № 4(30). – С. 56-64.
7. Bailey S. Athlete First: A History of the Paralympic Movement / Bailey S. – London: Wiley and Sons, 2008. – 302 p.
8. DePauw K. P. Disability and sport / DePauw K. P., Gavron S. J. – Champaign: Human Kinetics, 2005. – 408 p.
9. Impact of a sports and rehabilitation program on perception of quality of life in people with visual impairments / Mariia Roztorhui, Alina Perederiy, Yuriy Briskin, Olexandr Tovstonoh, Khrystyna Khimenes, Valeryi Melnyk // Physiotherapy Quarterly. – 2018. – Vol. 26, is. 4. – P. 17-22.
10. Gold J. R. Access for all: the rise of the Paralympic Games / Gold J. R., Gold M. M. // Perspectives in Public Health. – 2007. – Vol. 127 (3). – P. 133-141.
11. Physical rehabilitation and thermoregulatory processes in athletes with disabilities / Romanna Rudenko, Anatoliy Mahliovanyy, Olena Shyyan, Tetyana Prystupa // Journal of Physical Education and Sport. – 2015. – Vol. 15, is. 4. – P. 730-735.
12. Prognostication of health-related life quality of Ukrainian residents due to physical activity level / Pavlova Luliia, Vynogradskyi Bogdan, Ripak Igor, Zikrach Dmytro, Borek Zbigniew // Journal of Physical Education and Sport. – 2016. – Vol. 16, is. 2. – P. 418-423.
13. Shift of physical activity index for individuals with lower limb amputations as influenced by the comprehensive program of physical rehabilitation / Oleksandr Herasymenko, Vladimir Mukhin, Maryan Pityn, Larysa Kozibroda // Journal of Physical Education and Sport. – 2016. – Vol. 16, suppl. 1. – P. 707 – 712.
14. Winnick J. Adapted Physical Education and Sport / Winnick J., Porretta D. – Ch. : Human Kinetics, 2017. – 648 p.
15. Ware JE Jr. The MOS 36-item short-form health survey (SF-36): I. Conceptual framework and item selection / Ware JE Jr., Sherbourne C. D. // Med Care. – 1992. – Vol. 30, suppl. 6. – P.473–483.
16. Ware JE Jr. Evaluating translations of health status questionnaires. Methods from the IQOLA project. International Quality of Life Assessment / Ware JE Jr., Keller S. D., Gandek B., Brazier J. E., Sullivan M. // Int J Technol Assess Health Care. – 1995. – Vol. 11, suppl. 3. – P. 525–551.

References

1. Briskin, Ju. A. (2005). Correctional and rehabilitation program as a initial stage of sports training for persons with disabilities. Fizicheskoe vospitanie studentov tvorcheskih special'nostej, 7, 86-93.
2. Briskin, Ju. A., Evseev, S.P. & Perederiy, A.V. (2010). Adaptive sport. Moscow: Soviet sport.
3. Perederiy, A. & Roztorhui, M. (2016). Prerequisites and regulations of development of power sports of athletes with disabilities (last quarter XX-th – first quarter XXI-th thentury). Sportivnyi vlsnik Pridnlpov'ya, 1, 91-95.

4. Roztorhui, M. S., Perederiy, A. V. & Briskin, Ju. A. (2008). Principles of classification in Paralympic sport. *Pedagogika, psihologiya ta mediko-biologichni problemi fizichnogo vihovannya i sportu*, 2, 124-126.
5. Roztorhui, M. S. & Perederiy, A. V. (2018). Training athletes with disabilities at the stage of sport and rehabilitation training in strength sports. *Fizichne vihovannya, sport i kultura zdorov'ya u suchasnomu suspilstvi*, 1(41), 61-66.
6. Roztorhui, M., Perederiy, A. & Briskin, Ju. (2018). Sport Participation Motivation of people with visual impairment at the stage of sports and rehabilitation preparation. *Fizichna aktivnist, zdorov'ya i sport*, 4(30), 56-64.
7. Bailey, S. (2008). *Athlete First: A History of the Paralympic Movement*. London: Wiley and Sons.
8. DePauw, K. P. & Gavron, S. J. (2005). *Disability and sport*. Champaign: Human Kinetics.
9. Roztorhui, M., Perederiy, A., Briskin, Yu., Tovstonoh, O., Khimenes, K. & Melnyk, V. (201805). Impact of a sports and rehabilitation program on perception of quality of life in people with visual impairments. *Physiotherapy Quarterly*, 26(4), 17-22.
10. Gold, J. R. & Gold, M. M. (2007). Access for all: the rise of the Paralympic Games. *Perspectives in Public Health*, 127(3), 133-141.
11. Rudenko, R., Mahliovanyy, A., Shyyan O. & Tetyana Prystupa. (2015). Physical rehabilitation and thermoregulatory processes in athletes with disabilities. *Journal of Physical Education and Sport*, 15(4), 730-735.
12. Pavlova, I., Vynogradskyi, B., Ripak, I., Zikrach, D. & Borek, Z. (2016). Prognostication of health-related life quality of Ukrainian residents due to physical activity level. *Journal of Physical Education and Sport*, 16(2), 418-423.
13. Herasymenko, O., Mukhin, V., Pityn, M. & Larysa, K. (2016). Shift of physical activity index for individuals with lower limb amputations as influenced by the comprehensive program of physical rehabilitation. *Journal of physical education and sport*, 16(1), 707-712.
14. Winnick, J. & Porretta, D. (2017). *Adapted Physical Education and Sport*. Champaign: Human Kinetics.
15. Ware, JE Jr. & Sherbourne, C.D. (1992). The MOS 36-item short-form health survey (SF-36): I. Conceptual framework and item selection. *Med Care*, 30(6), 473-483.
16. Ware, JE Jr., Keller, S. D., Gandek, B., Brazier, J. E., Sullivan, M. (1995). Evaluating translations of health status questionnaires. Methods from the IQOLA project. *International Quality of Life Assessment*. *Int J Technol Assess Health Care*, 11(3), 525-551.

УДК[796.011.2/796.075.6] 34

Саннікова М.В.
кандидат юридичних наук, помічник ректора з юридичних питань,
Харківська державна академія фізичної культури

ФОРМУВАННЯ ГАЛУЗІ СПОРТИВНОГО ПРАВА У СТРУКТУРІ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

У статті розглядається питання формування галузі спортивного права в загальній структурі побудови й організації взаємозумовлених відносин. Обґрунтовано категорійний термінологічний апарат: «сила», «влада», «закон», «норма», «право». Охарактеризовано структурне подання влади в її послідовному прояві спрямованого розподілу потенційних можливостей спільних взаємозумовлених відносин громадян держави у сфері фізичної культури та спорту. Обґрунтовано зміст поняття «сила влади» в одновимірному, двовимірному і тривимірному геометричних просторах. Систематизовано та представлено устрій організації різних форм вираження влади. За якісною спрямованістю сфер керування вона завжди розділена на три незалежні складові характеристики, які у своєму взаємозумовленому відношенні визначають простір єдиного владного керування.

Ключові слова: спортивне право, влада, закон, норма, сила, взаємозумовлені спільні відносини, сфера фізичної культури та спорту.

Саннікова М.В. Формирование отрасли спортивного права в структуре государственной власти. В статье рассматривается вопрос формирования области спортивного права в общей структуре построения и организации взаимообусловленных отношений. Обосновано категорийный терминологический аппарат: «сила», «власть», «закон», «норма», «право». Охарактеризовано структурное представление власти в ее последовательном проявлении направленного распределения потенциальных возможностей совместных взаимообусловленных отношений граждан государства в сфере физической культуры и спорта. Обосновано содержание понятия «сила власти» в одномерном, двухмерном и трехмерном геометрических пространствах. Систематизировано и представлено устройство организации различных форм выражения власти. По качественной направленности сфер управления она всегда разделена на три независимые составляющие характеристики, которые в своем взаимообусловленном отношении определяют пространство единого властного управления.

Ключевые слова: спортивное право, власть, закон, норма, сила, взаимообусловленные совместные отношения, сфера физической культуры и спорта.

Sannikova M. V. Formation of the sports law industry in the structure of state power. The article deals with the issue of the formation of the field of sports law in the general structure of building and organizing interdependent relations. Reasonably categorical terminological apparatus: "force", "power", "law", "norm", "law". The structural representation of power is characterized in its sequential manifestation of the directional distribution of the potential possibilities of joint interdependent relations of citizens of the state in the field of physical culture and sports. The content of the concept "power of power" in one-dimensional, two-dimensional and three-dimensional geometric spaces is substantiated. The organization of various forms of power expression is systematized